

TOMÁŠOVO „VŠECHNO NEBO NIC“

Bratři a sestry, drazí přátelé,
přeji Vám všem milost a pokoj Boží ve jménu našeho Pána Ježíše Krista.

Dnes jsem si pro Vás připravil jednu otázku, která souvisí s předmětem, který nechám kolovat. Jde jen o kus stromu – respektive o „kuláček“ jedné z jeho hlavních větví. Prosím podívejte se na něj.

Mezi tím, co bude kolovat mezi vámi, přečtu Žalm 1:

Blaze muži, který se neřídí radami svévolníků, který nestojí na cestě hříšných, který neseďává s posměvači, nýbrž si oblíbil Hospodinův zákon, nad jeho zákonem rozjímá ve dne i v noci.

Je jako strom zasazený u tekoucí vody, který dává své ovoce v pravý čas, jemuž listí neuvadá. Vše, co podnikne, se zdaří.

Se svévolníky je tomu jinak: jsou jak plevy hnané větrem.

Na soudu svévolní neobstojí, ani hříšní v shromáždění spravedlivých.

Hospodin zná cestu spravedlivých, ale cesta svévolníků vede do záhuby.

Jen podotýkám, že nejde o strom, který byl zasazený u tekoucích vod, ale stál na naší zahradě, která poslední roky zažívá období spíše vyprahlosti (a bylo mu něco přes 40 let).

Pokuste se odpovědět na otázku:

- ***Co je na tom kusu stromu zvláštního?***

Na první pohled nejspíš nic extra nenajdete. Ale po čase vám dojde, že do jeho letokruhů je zapsán celý jeho život. A mnohdy i tehdy, když se podobný kus stromu stane něčím jiným – třeba trámem v krovu, prknem na palubě lodi, deskou stolu, dveřmi skříně či nohou židle.

Z letokruhů se dají vyčíst, jaké měl strom roky, jak se mu dařilo, dokonce i to, zda utrpěl nějaké zranění...

Nakonec i o tom zčásti bude dnešní slovo.

Nyní pojd'me vzdát Bohu chválu za to, že ti, kteří si oblíbí jeho zákon, mají možnost růst a nést v životě dobré ovoce.

Přátelé, pojďme se společně podívat do Janova evangelia 20:24-29:

Tomáš, jinak Didymos, jeden z dvanácti učedníků, nebyl s nimi, když Ježíš přišel. Ostatní mu řekli: „Viděli jsme Pána.“ Odpověděl jim: „Dokud neuvidím na jeho rukou stopy po hřebecích a dokud nevložím do nich svůj prst a svou ruku do rány v jeho boku, neuvěřím.“

Osmého dne potom byli učedníci opět uvnitř a Tomáš s nimi. Ač byly dveře zavřeny, Ježíš přišel, postavil se a řekl: „Pokoj vám.“ Potom řekl Tomášovi: „Polož svůj prst sem, pohleď na mé ruce a vlož svou ruku do rány v mém boku. Nepochybuj a věř!“

*Tomáš mu odpověděl: „Můj Pána a můj Bůh.“ Ježíš mu řekl: „Že jsi mě viděl, věříš. **Blahoslavení, kteří neviděli, a uvěřili.**“*

Přátelé, tuším, že jste alespoň někteří z vás zažili něco podobného, co se v našem příběhu přihodilo Tomášovi. Byli jste pozváni na nějakou slavnost či setkání a zrovna jste tam z nějakého důvodu nemohli být. Hned druhý den vám kluci říkali: „**No, kdes byl, kámo? To jsi teda o něco přišel! Škoda, no...**“, a děvčata pištěla nadšením: „**To setkání bylo nádherné, úžasné, výjimečné.**“

Vám se nejspíš honilo hlavou, jak to, že na jiných setkáních, kde jste rozhodně nechyběli, to nebylo tak nádherné, úžasné a výjimečné. A možná jste i přemýšleli nad tím, **jestli není chyba někde u vás: „Když někde nejsem, tak se děje něco mimořádného, že bych teda byl tou překážkou JÁ?“**

Musím přiznat, že Tomášovi moc dobře rozumím. Chyběl zrovna v tom opravdu důležitém okamžiku – Ježíš, který vstal z mrtvých, navštívil své učedníky. No a teďka Tomášovi ostatní říkají: „**Viděli jsme Pána!**“

Jak si Tomáš asi připadal? A vůbec, kde byl a co měl tak důležitého na práci? Nejsem si jistý, zda bychom dnes odpověděli v takové situaci stejně jako Tomáš. Spíš by možná znělo rozmrzelé: „**No jo, kluci, tak už přestaňte machrovat...**“

Ta zvláštní situace zaznamenaná Janem mě opravdu zaujala a shledávám v ní pro nás hned několik důležitých momentů.

Ten první se týká Tomáše. Je to jeho zjevná skepse – hele, neviděl jsem, nesáhl jsem si, nemohl jsem si to ověřit, tedy nevěřím. Je zvláštní, že o Tomášovi, řečeném **Didymos**, což znamená dvojče, s jistotou nevíme, koho byl vlastně dvojčetem. Ale dovolím si ho **nazvat dvojčetem nás všech, kdo jsme někdy zapochybovali**, protože jsme neměli jak si ověřit tvrzení či

přesvědčení druhých. Nakonec ani my jsme se obvykle fyzicky nepotkali tváří v tvář se vzkříšeným Ježíšem. **Tomáš tedy pochybuje. A zástupně pochybuje i za nás.**

Pozoruhodné je, že pro jeho pochybování se pro tohoto apoštola vžilo rčení „**nevěřící Tomáš**“. Možná by bylo přesnější nazývat ho „**zkoumající Tomáš**“. Prostě **bral věci velice vážně a poctivě.**

Nehledě na to, že i ostatní učedníci měli své zápasy, pochybnosti, strachy. Někteří například zpochybňovali Mistrovo upozornění, že ho potká soužení a smrt; báli se během bouře na lodi, že umřou; báli se o život a proto Mistra zapřeli...

Možná nás napadne, jestli víra a pochybnost nejsou spíše protiklady. **Nedostatkem víry je malověrnost, protikladem víry je nevěra, nevíra.** Pochybnosti se mohou proměnit v nevěru, ale na druhou stranu platí, že **víra nemá být hloupá či slepá.** Nakonec, když do něčeho vstupujete s vírou, pak rozhodně zkoušíte, zda jde o víru pravdivou či falešnou...

Vede nás to k další myšlence, že **skutečná víra se nebojí ptát/zkoumat**, hledá odpovědi na pochybnosti. Protože pokud se tomu všemu vyhne, **pak se víra stane spíše fanatismem nebo dokonce pověrou.**

Ostatně vyjádření pochybností nepřichází až s Tomášem. Když se začtete do starozákonních příběhů, zjistíte, že **zapochybují i tací velikáni, jakými byli Mojžíš, Samuel či Eliáš.** I jejich víra byla zasažena nejistotou, prošla otřesy a nejednou zkouškou.

Jenže co když je to tak, že Tomáš to prostě všechno bral **SMRTELNĚ vážně.** **Proč** by měl věřit tomu, co mu říkají druzí? On vedle Mistra také po tři roky chodil, on také věděl, že je Mistr ukřižován a on se chce tedy osobně přesvědčit o tom, že vstal z mrtvých. U Tomáše je to postoj: „**VŠECHNO NEBO NIC**“. Možná nám nedochází jeho situace: **ten chlapík svou pochybností riskuje úplně všechno.** On si nemůže být jistý tím, že se i jemu vzkříšený Ježíš znovu ukáže, že ho třeba pro pochyby vyloučí z kroužku vyvolených...

Na druhou stranu též platí, že **víra není nutně spojena s věděním**, jako spíše se vztahem, zkušeností a důvěrou. (Máme-li s druhým důvěrný vztah, pak mu jsme schopni bezmezně věřit...)

Druhý moment se týká času. Umíme si dnes, v době internetu, kdy máme zprávy z druhé strany Země prakticky okamžitě, vůbec představit, že to trvalo **dalších osm dní**, než se Ježíš znovu ukázal učedníkům, mezi nimiž Tomáš byl již přítomen? Vpadá to tak, že **Bůh má pro každého z nás zvláštní čas navštívení**. Dobré je, že Tomášovi nikdo nic nevyčítal nebo se ho nesnažil usilovně o něčem přesvědčit. Tedy alespoň o tom nemáme žádný záznam. Mohli bychom sice spekulovat o symbolice osmi dnů, ale spokojme se pro tentokrát s tím, že Tomáš prostě ten čas před dalším setkáním jednoduše z nějakého důvodu potřeboval. **Můžeš si být jistý, že Bůh dobře zná i ten tvůj přesný a pro tebe nejlepší čas. Bůh je totiž mistrem načasování... a každý, kdo to s Bohem myslí poctivě, stojí Bohu za tu námahu, aby ho potkal na cestě.**

To podstatné je, že Ježíš znovu navštívil svůj malý kroužek učedníků podruhé – tentokrát za přítomnosti Tomáše. Možná víc než kdokoliv jiný, Bůh po zkušenostech s námi lidmi dávno ví, že **tam, kde zaniká společný prostor, kde se spíše vypichují rozdíly a vyčítají nedostatky, nakonec mizí soudržnost a solidarita a s nimi se nakonec vytrácí i víra, láska a naděje.**

A napadá mě k tomu ještě jedna věc: Ježíše vnímáme obvykle jako někoho výjimečného. **Je pro nás skutečným hrdinou.** A vlastně ho tak i často oslavujeme v naší chvále a na modlitbách. Jenže, co když je to tak, že **přichází pro to, aby ty hrdiny učinil ze svých následovníků, z nás?** Z těch, kdo se mu rozhodnou důvěřovat? (I když se nám zpočátku zdají být spíš jako ňoumové?) Všimněme si, jak se nakonec proměnily charaktery učedníků a kam skrze ně dosáhl Ježíšův vliv.

Další důležitý moment se týká přímo Ježíše – jeho vzkříšené tělo má zjevně zcela jinou, novou, řekli bychom „špičkovou“ kvalitu. Patrně pro něj není problémem snadno překonat čas, prostor či hmotu. Četli jsme, že ačkoli byly dveře zavřené, Ježíš přišel a stál uprostřed nich. **Jen tak, hned, z ničeho nic. Žádný telegram, žádné zaklepání, žádné zavržení pantů...**

A vzhledem k tomu, že Tomášovi nabízí k osahání rány po hřebecích na svých rukou a jizvu po probodení boku, je nám jasné, že moc dobře ví o Tomášových pochybnostech a také nám dojde, že **jde o zcela reálné, živé, hmotné tělo.**

Pokud jde o zmrtvýchvstání, můžeme konstatovat, že **nejde jen o nějaké zbožné přání učedníků**, nejde o skupinový hypnotický stav, nejde o nějakou iluzi, přelud nebo vidinu či hologram, nejde ani o žádné duchovní či virtuální tělo. To tělo je **hmotné, hmatatelné, doslova vnímatelné všemi smysly.**

Tomáš a učedníci tedy **mají mezi sebou živého Ježíše**. Toho, který se z lásky k nám obětoval, zemřel na kříži, byl pohřben a třetího dne vstal z mrtvých, jak nakonec i my věříme a vyznáváme ve všech známých vyznáních víry.

Ježíšovo tělo, ačkoli nese stopy po utrpení v podobě jizev, jak jsme četli – tedy **znamení toho, že mezi námi svůj čas doopravdy „odžilo“** – je, jak už jsme zjistili, přeci jenom *jiné*. (Vzpomeňte si na ten kousek stromu, který jsem vám ukázal na začátku. I on mezi námi svůj čas „odžil“, i když je z něj dnes třeba stůl, nebo polínko do kamen.) Ježíš navíc své tělo nabízí k prozkoumání: „**Na, sáhni si, přesvědč se..., jsem to skutečně já!**“

Skepsa je pryč – zdá se, že Tomáš víc nepotřebuje. Možná proto, že na svou pochybnost: „*Dokud si nesáhnou, neuvěřím,*“ dostává přesnou odpověď: „**Tady jsou mé ruce a můj bok, hele, mrkni se, pojd' a sáhni si. Opravdu můžeš...**“

Připomíná mi to slova, která jsou v různých podobách zachycena už ve Starém zákoně: „**Pojďte, okuste a vizte, že Hospodin je dobrý!**“

Tomáš skutečně mohl vložit své ruce do Ježíšových ran, ale již to nepotřebuje. Těžko říct, co ho nejvíce zasáhlo a přesvědčilo. Byla to Ježíšova přítomnost, srozumitelná odpověď, nebo nabídka možnosti vše prozkoumat a osahat, laskavý zájem, vstřícnost, či přijetí pochybujícího bez výčitek? Možná to všechno.

A to nás přivádí zpět k nám samotným: ***Co je doopravdy důležité pro mou osobní víru? Potřebuji vidět a sáhnout si? Nebo se učím důvěřovat přesto, že si nemohu sáhnout? Anebo jsem s Bohem prožil něco, co je nezpochybnitelné a žádný další důkaz už nepotřebuji...?***

Věřit Bohu znamená spolehnout se na to, v co doufáme, a být si jist tím, co nevidíme. (Židům 11:1)

Anebo jak je jinde psáno: *Víra se nezakládá na lidské moudrosti, nýbrž na moci Boží.*

Závěr příběhu nás přivádí **ještě k jednomu poznatku**. Poté, co se kdokoli z lidí setká se skutečným Ježíšem, může udělat jenom dvě věci. **Bud' přijmout skutečnost, že se Ježíš obětoval a vstal z mrtvých** a vyznat stejně jako Tomáš na konci setkání: „**Můj Pán a můj Bůh!**“, anebo se od **Ježíše odvrátit. Vše popřít a nadále zůstat v nesvobodě, výčitkách, nejistotě, bolesti a selháních.**

Přeji tedy každému, kdo se se vzkříšeným Kristem doposud ještě nesetkal, aby **mohl prožít čas Božího navštívení**. Aby mohl zakusit a poznat, že Bůh, který k nám sestoupil ve svém synu, aby změnil náš úděl, je skutečně **dobrý**, je **odpouštějící** a plný **milosrdenství**.

A při každém z nás, kdo k tomuto poznání došel a uvěřil, se pak naplňují závěrečná slova celého příběhu, která zní z úst Ježíše následovně: „**Že jsi mě viděl, věříš. Blahoslavení, kteří neviděli, a uvěřili.**“

Přátele, **bud'te blahoslaveni pro svou víru**. Věříte přesto, že jste neviděli a neměli možnost vložit své ruce do Pánových ran.

Ámen.

Petr Plaňanský (2. 2. 2025, KS Nymburk)

Po slovu zazněla od jedné milé sestry ještě připomínka příběhu o třech stromech. A já si ji dovolím zde v rozvedené podobě zmínit:

Olivovník, cedr a borovice, tedy tři stromy, které stály nedaleko sebe, snily o své budoucnosti. Olivovník si přál, až ho porazí, aby z něj lidé udělali truhlu na vzácný poklad. Cedr zatoužil po tom, až on bude poražen, stát se velkou lodí, která bude brázdit moře a vozit významné lidi. A borovice zatoužila, až i na ni přijde řada, po tom, aby mohla nést krále, k němuž budou lidé v úžasu vzhlížet.

I porazili lidé olivovník a vydlabali z něj koryto pro dobytek. Později lidé skáceli cedr a jeho dřevo použili na výrobu obyčejné rybářské loďky. Nakonec vichřice zlomila borovici a lidé ji neshledali nijak užitečnou, proto ji pohodili stranou. Stromy prožívaly zklamání – jejich vize a touhy byly ty tam.

Jenže do koryta jednoho dne položila Marie novorozeného syna Ježíše. Když Ježíš dorostl, oslovoval z rybářské lodi zástupy dychtivých posluchačů na břehu Galilejského moře. A borovice? Tu našli římsí vojáci, když potřebovali udělat příčné břevno kříže, na němž nakonec Ježíše ukřižovali.

Naše plány a tužby se někdy naplní docela jinak, než jsme si vysnili. Olivovník nesl skutečný poklad – novorozeně, které se stalo nadějí pro mnohé. Cedr na své palubě hostil toho, kdo se ukázal být v dějinách tím nejvýznamnějším. A borovice? Stala se křížem, který nesl Krále a k němuž dodnes mnozí lidé vzhlížejí s úctou, vděčností a nadějí.